

Remus Foltoș

**SOTERIOLOGIE ROMÂNEASCĂ.
INTERBELICII.
VOL. I**

**Editura ZESTREA
BAIA MARE**

**BIBLIOTECA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI
DESCRIEREA CIP
*SOTERIOLOGIE ROMÂNEASCĂ. INTERBELICII. VOL.I***

REMUS FOLTOȘ

EDITURA ZESTREA, BAIIA MARE, 2007, DECEMBRIE

ISBN 973-8954-12-8-2

© Toate drepturile rezervate Editurii ZESTREA

Reproducerea sau difuzarea fără acordul editurii se pedepsește conform legii.

Această carte este dedicată poetului și marelui om **Nicoară Mihali** care mi-a îndrumat pașii în adolescență și care m-a învățat ceea ce este acela sentiment național, ce este verticalitatea morală și cultura. La îndemnul lui Nicoară Mihali am stăruit de cele mai multe ori asupra unor texte importante ale culturii universale și m-am format ca truditore al literei. Fără încurajările lui n-aș fi fost bun de nimic în viață, m-aș fi lăsat cuprins de mercantilism și ușurătate. Exemplul lui a fost acela de luptător concret în slujba spiritului. De aceea fie ca el să aibă o viață frumoasă și o memorie răsunătoare.

Cuvînt înainte

Sînt din ce în ce mai puține – de aceea se umplu de un profund caracter admirativ – gesturile de genul celui pe care, aici și acum, Remus Foltoș ni le propune. Într-o lume în care valorile au cu siguranță puncte de reper mult diferite pentru un spațiu al lecturii (și cu atît mai mult al criticii literare sau al analizei filosofilor!), într-un univers cuprins de agresiunea media și de culori, sunete, stridențe sau i-realități, acolo unde parcă totul se inventează și se re-inventează la nesfîrșit, sub semnul marcant al efectelor speciale, lumea criticii literare sau a filosofiei devine desuetă și neinteresantă. Plăcerea lecturii sau aplecarea asupra

criticii, împovărarea cu ideile filosofiei care, cel puțin pentru marea generație de filosofi români interbelici, au constituit focare de emanație intelectuală puternică, devin gesturi singulare și, cu siguranță, salutare. Nae Ionescu, Emil Cioran, Mircea Eliade, Lucian Blaga, Nicolae Steinhardt, Eugen Ionesco, Constantin Noica și Vasile Lovinescu sînt gînditorii pe care autorul dorește să îi re-citească, să îi re-scrie (sumar și pe înțelesul tuturor, cu o analiză coerentă și de bun gust), într-o manieră care nu face decît să incite la lectura originală a scrierilor lor. Citind textul lui mi-a venit în minte un gînd pe care l-am așternut pe hîrtie cu mulți ani în urmă, intitulat „Ce am învățat de la Mircea Oliv”... Cine este Mircea Oliv? Este unul dintre cei care au beneficiat din plin, în mod direct și fără mediere, de acel filon intelectual al gînditorilor mai sus-amintiți. Prin extensie, m-a contaminat și pe mine de Noica și Steinhardt în mod irecuperabil, iar eu, la rîndul meu, am răspuns acestei emanații cu o contaminare mediată... La fel face și Remus, care ne aduce în planul lui *hic et nunc* „funcția epistemologică a iubirii” ionesciene, glorificarea spiritului anistoric sau lirismul negației lui Cioran, timpul sacru sau repetarea cosmogoniei lui Eliade și așa mai departe.

Există pe alocuri senzația că autorul face uz de cuvinte prea prețioase sau că densitatea neologismelor este prea mare pentru cititorul de rînd. Nu trebuie totuși să uităm că lectorul predilect al unor astfel de texte este unul avizat, a cărui măcinare interioară și ale cărui întrebări existențiale nu conțin să se ridice, care, ca să îl cităm pe Remus, făcînd referire la Eliade, vede “în mister și în aprofundarea în el o soluție pentru a vindeca rănilor unei lumi în criză”. Lectura filosofilor nu vindecă, astăzi, rănilor lumii în criză; analiza lor nu este un panaceu pentru durerea unui timp care parcă a luat-o razna; zăbovirea însă, sub semnul tihnei și al curățeniei interioare, asupra Marii Generații de Gînditori Interbelici Români nu poate decît să fie benefică și lăudabilă. Este și gustul dulce pe care îl avem, răsfoind paginile acestor gînduri...

Mihai Pătrașcu,
1 decembrie 2007
Baia Mare

Mihai Pătrașcu are un masterat în antropologie culturală la U. Babeș-Bolyai și este reprezentantul Maramureșului la Bruxelles (n.e.)

PREFAȚA AUTORULUI

Este și ușor și greu să scrii, să aduni în câteva zeci de pagini munca unor atât de mari gânditori cum au fost Nae Ionescu, Mircea Eliade, Emil Cioran, Eugen Ionesco sau Constantin Noica sau Lucian Blaga. Această întreprindere ar avea succes numai dacă spiritul sintetic n-ar dăuna în economia ideilor dezvoltate. Ideile autorilor ar trebui, potrivit acestui principiu, să fie exploatate în bogăția lor inițială

și asta cred că am făcut noi. Adică spiritul nostru sintetic n-a știrbit întru nimic forma inițială a ideii.

De asemenea trebuie adăugat că nu s-ar putea formula o carte întreagă de soteriologie fără a avea un gând director, o opinie personală în această direcție – lucru pe care l-am făcut în cuvântul de încheiere al prezentului volum.

În altă ordine de idei trebuie precizat că n-a fost respectată ordinea cronologică de apariție a lucrărilor din perioada interbelică. I-am urmărit pe interbelici potrivit vârstei și epocii la care personalitatea lor a devenit rotundă și care corespunde perioadei interbelice. Nicidecum nu i-am urmărit potrivit producției lor în acea epocă. S-ar fi putut ca unii să nici nu se afirme concret în acea epocă, însă personalitatea lor era deja schițată și de aceea i-am numit și pe aceștia interbelici.

Soteriologia sau problema salvării, de asemenea, a fost urmărită nu în formula unor concluzii explicite. Am considerat de multe ori că simpla prezentare a operei este sau poate face parte dintr-un tratat de soteriologie fără ca acest lucru să fie recunoscut explicit.

De asemenea am considerat că este bine ca prezentarea autorilor noștri să fie însoțită de citate acolo unde acest lucru merita să fie făcut. Nu ne pare rău că am utilizat nici citate lungi pentru că erau relevante în chiar forma în care ele au fost redată. De asemenea unele dintre ele ni s-au părut mai importante decât orice comentariu pe care l-am fi putut noi face.

Tot în aceeași ordine de idei trebuie precizat că prezentul volum este doar cel dintâi și că îi urmează un al doilea. Un al doilea în care sunt comentați interbelicii rămași, adică Mihail Sebastian, Petre Țuțea, Benjamin Fundoianu, Vasile Băncilă, Mircea Vulcănescu, Dumitru Stăniloae, Constantin Rădulescu-Motru și nu în ultimul rând vom spune câteva cuvinte și despre *Arhaic și universal* al lui Sergiu Al-George. Tot în al doilea volum vom vorbi într-o addenda despre *Tratatul de metafizică* al lui Nae Ionescu ce ne-a scăpat prezentării din acest volum.

Acestea fiind spuse nu mai trebuie adăugat decât că lectura acestor rânduri poate clarifica o perioadă istorică marcată de umbra expansionistă și tragică a războiului și morții dar, de asemenea, lectura acestor rânduri poate oferi soluții atunci când se consideră că n-ar mai fi nici o ieșire. Ieșirea există și e una spirituală și încă este una extrem de promițătoare în cazul fiecăruia pe care îl comentăm. Toți cei din prezentul volum au închipuit o cale de salvare a sufletului, a destinului, a existenței și de aceea soluțiile acestea sunt valabile oricând. Ceea ce trebuie făcut este să înțelegi calea. Odată ce ai făcut acest lucru totul ți se deschide

luminos în față. De fapt ceea ce au descoperit interbelicii este această esență luminoasă ce apare la capătul fiecărui parcurs metafizic propus. Noi nu trebuie decât să parcurgem calea și să înfrângem mercantilismul actual care este tot o formă de moarte a spiritului propusă de epoca noastră.

NAE IONESCU

Figura prodigioasa de maestru spiritual a lui Nae Ionescu i-a urmarit pe discipolii sai pana in cele mai launtrice ganduri si habitudini intelectuale. Nu ai cum sa treci peste faptul ca studiul aprofundat al religiilor regasit in opera lui